



Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries
ГРОМАДСЬКІ ОБГОВОРЕННЯ

ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ ДНІПРА 2025 – 2030

СУББАСЕЙН НИЖНЬОГО ДНІПРА

АНАЛІЗ СТАНУ ПОВЕРХНЕВИХ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД

Катерина Мудра

Блю Ріверз Екологічний Консалтинг

4 КВІТНЯ 2024 Р.

КИЇВ

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ПУРБ = АНАЛІЗ СТАНУ МПВ/МПЗВ + ПРОГРАМА ЗАХОДІВ

- 1 – Забруднення МПВ
- 2 – Забруднення МПЗВ
- 3 – Гідроморфологічні зміни
- 4 – Засмічення водних об'єктів твердими побутовими відходами (пластик)
- 5 – Вплив воєнних дій
- 6 – Зони, що підлягають охороні
- 7 – Аналіз водокористування
- 8 – Екологічні цілі

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗАБРУДНЕННЯ ОРГАНІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

ПРИЧИНА – недостатній ступінь очищення стічних вод або взагалі відсутність каналізаційних мереж та каналізаційних очисних споруд

Органічне забруднення → **зміни кисневого балансу поверхневих вод**
→ **зміни видового складу гідробіонтів (або їх загибелі).**

Дифузні джерела:

1. Домогосподарства сільського населення, не підключені до каналізаційних мереж (ЕН <2000) та частина міських агломерацій.

Води відводяться у відстійники, вигріби-накопичувачі → забруднюючі речовини потрапляють у МПЗВ і транспортуються у МПВ.

2. Сільське господарство, гній свійських тварин та захоронення їхніх туш, крупні тваринницькі комплекси.

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗАБРУДНЕННЯ ОРГАНІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Точкові джерела – надходження стічних вод у поверхневі води.

- **Житлово-комунальне господарство:**
 - **35%** населення усього басейну Дніпра, **84%** - містяни
 - **7 великих міст** з еквівалентом населення понад 100 тис. чол. – **75% органічного забруднення (м.Дніпро).**
 - **50% господарсько-побутових стічних вод проходить обробку**
- **Промисловість:**
Домінуючу роль відіграє **металургійна галузь.**

Найбільшого навантаження органічними речовинами зазнають річки **Самара, Інгулець, Мокра Московка, Дніпро нижче м. Херсона, та Каховське водосховище.**

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗАБРУДНЕННЯ БІОГЕННИМИ РЕЧОВИНАМИ → ЕВТРОФІКАЦІЯ МПВ

Дифузні джерела – сільськогосподарське виробництво
(застосування мінеральних добрив, гною).

Змив речовин з поверхні водозбору (обумовлений **природними та антропогенними факторами**):

- з сільськогосподарських угідь та меліорованих земель;
- урбанізований стік з територій населених пунктів;
- стік з промислових площадок;
- стік з територій сільських населених пунктів та тваринних комплексів.

Точкові джерела

- **91%** - населені пункти (неочищені стічні води, фосфоровмісні пральні порошки і миючі засоби - лише **20%** видаляються очисними спорудами)
- промисловість (чорна металургія),
- сільське господарство.

Implementing partners



Co-funded by





АВАРІЙНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- Виробництво енергії
- Видобуток корисних копалин
- Металургія
- Хімічна промисловість
- Тваринництво
- Харчова промисловість
- Комунальне господарство

потенційні
джерела
аварійних
забруднень

скиди стічних вод

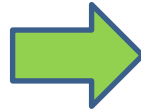
змив з території,
де складуються
відходи

- Радіоактивні відходи накопичено у **хвостосховищах у м. Жовті Води**, де з 50-х років видобували уранову руду. Ці хвостосховища вважаються найбільш потенційно небезпечним через високу радіоактивність радіонуклідів та близькість до Дніпра.
- Найбільша кількість відходів в суббасейні утворюється на підприємствах **гірничо-металургійної, машинобудівної, вугільної, хімічної промисловості, енергетики**.
- **Електронний сервіс Міндовкілля** - «Реєстр місць видалення відходів» та «Перелік об'єктів, які є найбільшими забруднювачами навколишнього природного середовища по скиданню забруднюючих речовин у водні об'єкти».



ГІДРОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ

- 1 – Зарегульованість
- 2 – Спрямлення русла
- 3 – Забори води
- 4 – Коливання рівнів води

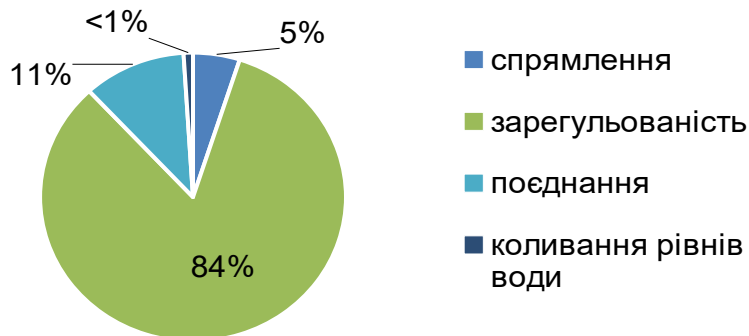


- протипаводковий захист
- гідроенергетика
- регулювання стоку (ставки, водосховища)
- спрямлення русел річок

НИЖНІЙ ДНІПРО

453 МПВ (47% всіх МПВ) зазнали змін:

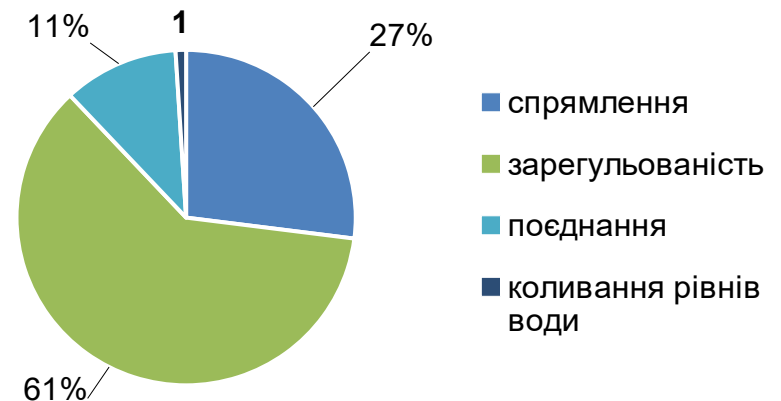
- 377 МПВ** – зарегульованість
- 51 МПВ** – зарегульованість та спрямлення
- 23 МПВ** – спрямлення русел
- 2 МПВ** – коливання рівнів води



БАСЕЙН ДНІПРА

1740 МПВ (49% всіх МПВ) зазнали змін:

- 1070 МПВ** – зарегульованість
- 467 МПВ** – спрямлення русел
- 201 МПВ** – зарегульованість та спрямлення
- 2 МПВ** – коливання рівнів води





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ПІДЗЕМНІ ВОДИ. ЗАБРУДНЕННЯ

- **Безнапірні МПЗВ** – є ризик поверхневого забруднення, відчувають вплив техногенної діяльності, потрапляння забруднювальних речовин з поверхні.
- На хімічний стан МПЗВ впливає використання мінеральних добрив та пестицидів, діяльність на сільгоспугіддях, відходи тваринницьких підприємств та скиди забруднених стічних вод у поверхневі водойми, відсутність централізованої каналізації з подальшим очищенням стічних вод у селах та селищах.
- **Напірні МПЗВ – високий рівень захисту від поверхневого забруднення - можливе локальне (точкове) перевищення нормованих елементів, переважно в місцях неглибокого залягання водовмісних відкладів**
- **Безнапірні МПЗВ** використовуються для індивідуального водопостачання у сільських населених пунктах, **напірні МПЗВ** – для централізованого водопостачання.

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries



Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

Про нас Діяльність Громадянам Бізнесу Медіацентр ЕкоСистема ЕкоЗагроза

Головна — Оголошення — Нормативно-правова база — Наказ Міндовкілля № 288 від 15.03.2024

Наказ Міндовкілля № 288 від 15.03.2024

15/03/2024 : 20:42

Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходам

[Наказ](#)

[Методичні рекомендації](#)

[Додаток до рекомендацій](#)



Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ

Вплив воєнних дій в ПУРБ:

1. Забруднення (органічними, біогенними, небезпечними) речовинами
2. Гідроморфологічні зміни
3. Неможливість здійснення моніторингу вод або скорочення його програми на тимчасово окупованих територіях
4. Неможливість, обмеження управління водними ресурсами на тимчасово окупованих територіях.

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ

Забруднення (органічними, біогенними, небезпечними) речовинами, що спричинене:

- руйнуванням, зупиненням, порушенням технологічного процесу очисних споруд та росту навантажень на них за рахунок збільшення числа внутрішньо переміщених осіб – **для 12 об'єктів господарювання (КОС, КМ, КНС)**
- руйнуванням, зупиненням, порушенням технологічного процесу підприємств (в тому числі складів, баз нафтопродуктів)

Березень 2022 року – липень 2023 року: зафіксовано **241 випадок** руйнувань, зупинень чи порушень технологічного процесу підприємств внаслідок воєнних дій.

- руйнування інфраструктури та припинення роботи – 210 випадків,
- припинення електропостачання – 31 випадки

- **прямими потраплянням забруднюючих речовин з ракет, снарядів військової техніки, їх зливом, просочуванням в зонах бойових дій - Моніторинг поверхневих вод в зоні активних воєнних дій та нещодавно звільнених територій наразі не виконується з міркувань безпеки.**

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ

Гідроморфологічні зміни, що спричинені:

- *зміною гідрологічного режиму в наслідок руйнування, порушенням режиму експлуатації гідротехнічних споруд (греблі, дамби, шлюзи)*

Каховське водосховище

1. Гребля була підірвана **6 червня 2023 р.**
2. До **24 червня 2023 р.** відбувалось стрімке обміління північної частини водосховища та його поділ на окремі водойми.
3. За даними УкрГМІ станом на **15 липня 2023 р.** площа водосховища становила 261,1 км². Із загальної площі водосховища (2065 км²), залишилося 13%.

Карачунівське водосховище

4. **14 вересня 2022 р.** російські окупанти вчинили ракетний обстріл Кривого Рогу, 6 з 7 ракет із яких завдали удару в районі водосховища.
5. Після ракетного обстрілу **рівень води у річці Інгулець виріс на 1-2 м**, внаслідок чого було підтоплено **112 приватних будинків**.
6. Виникли перебої із водопостачанням у декількох районах міста, без водопостачання залишилися близько **12 000 жителів**.
7. **15 вересня 2022 р.** було оголошено часткову евакуацію з двох районів Кривого Рогу через підйом **рівня води у річці Інгулець до історичного максимуму**.
8. Екстреним службам довелося зробити **два контрольовані підриви на греблі нижче за течією**, щоб збільшити пропускну спроможність річки Інгулець та знизити рівень води.

- *забором води для ліквідації дефіциту води для питних та інших потреб*

Через падіння рівня води у Каховському водосховищі без водопостачання залишиться значна частина **Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської та Херсонської областей**.

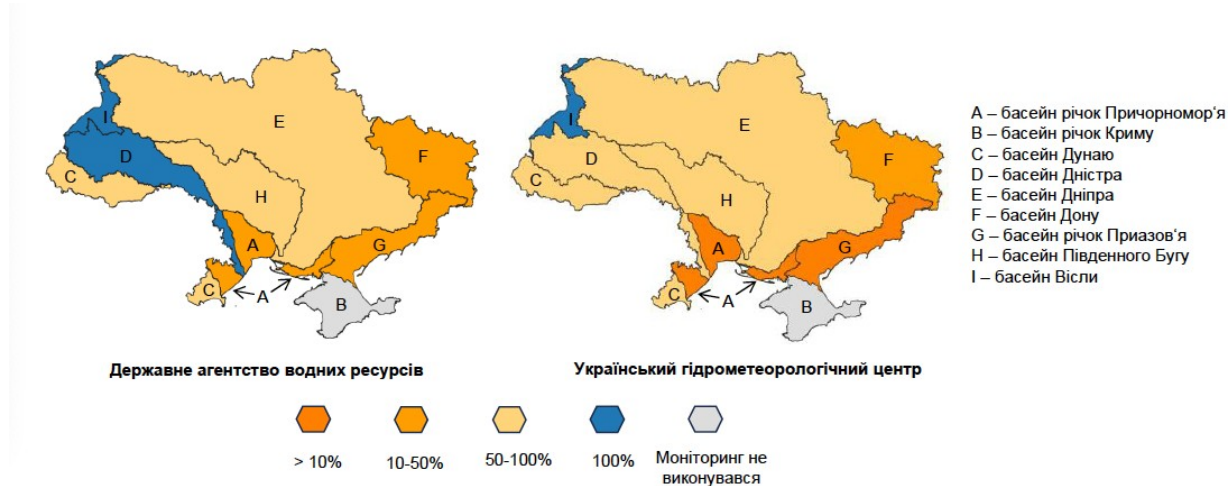
Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України будує **3 ланки водопроводу**, який буде здатний пропускати близько 300 тис м³ води на добу з можливістю збільшення обсягу водопостачання. Загальна довжина нового водогону становитиме **87 кілометрів**. Станом на вересень 2023 року частина водопроводу вже збудована.



ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ

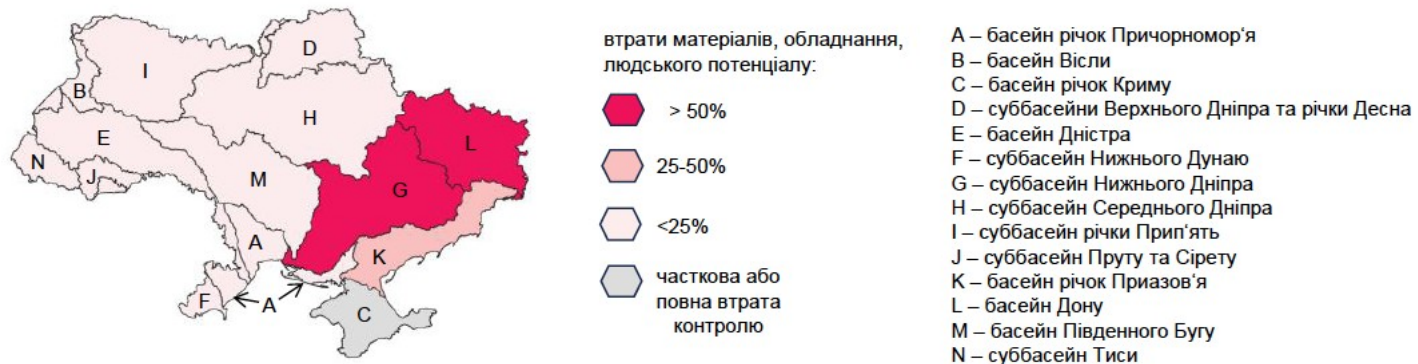
Неможливість здійснення моніторингу вод або скорочення його програми на тимчасово окупованих територіях

- Досягнення цілей виконання моніторингу поверхневих вод за річковими басейнами (%), 2022 рік



Неможливість, обмеження управління водними ресурсами на тимчасово окупованих територіях

- Вплив військових дій на можливість управління водними ресурсами





ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ СМАРАГДОВА МЕРЕЖА

НИЖНІЙ ДНІПРО

21 об'єкт

- Біосферні заповідники – 1
- Національні природні парки – 5
- Природні заповідники – 4
- Регіональні ландшафтні парки – 2
- **Заказники – 9**

БАСЕЙН ДНІПРА

154 об'єкти

- Біосферні заповідники – 3
- Національні природні парки – 31
- Природні заповідники – 15
- Регіональні ландшафтні парки – 12
- **Заказники – 58**
- Заповідні території – 35

Implementing partners

Co-funded by



Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ ЗОНИ САНІТАРНОЇ ОХОРОНИ (ЗАБІР ВОДИ БІЛЬШЕ 10 М³/ДОБУ)

НИЖНІЙ ДНІПРО

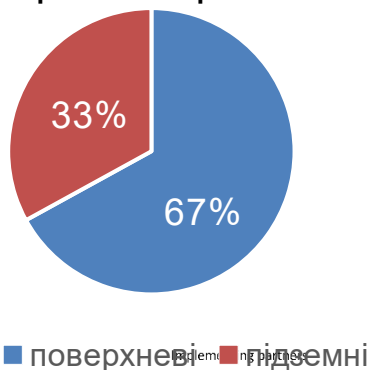
БАСЕЙН ДНІПРА

Території розміщення водозаборів для питного водопостачання населення.

Законодавчо передбачений цілий ряд дозволених та заборонених дій в межах питних водозаборів.

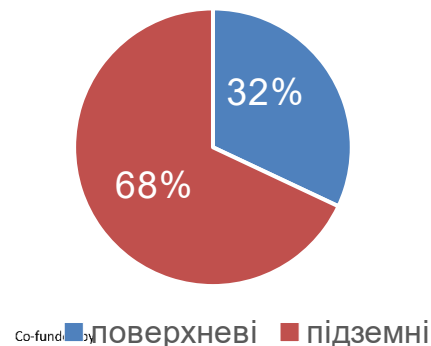
321 водозабір:

- водозаборів підземних вод – **105**
- водозаборів поверхневих вод – **216**



2949 водозаборів:

- водозаборів підземних вод – **1996**
- водозаборів поверхневих вод – **953**

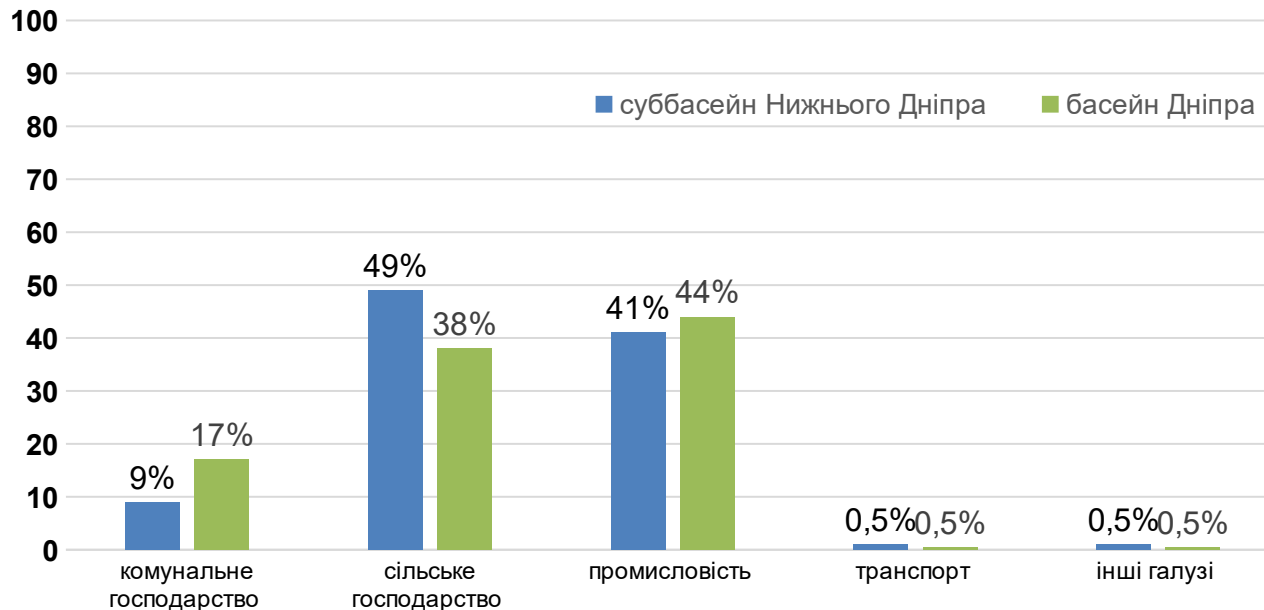




АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ (2019 РІК). ЗАБІР ВОДИ

- **64%** від загального забору води по басейну Дніпра
- **93% - поверхневі джерела** водопостачання (водосховища, річки Інгулець, Саксагань, Вовча, Самара та Оріль).

СТРУКТУРА ВОДОПОСТАЧАННЯ





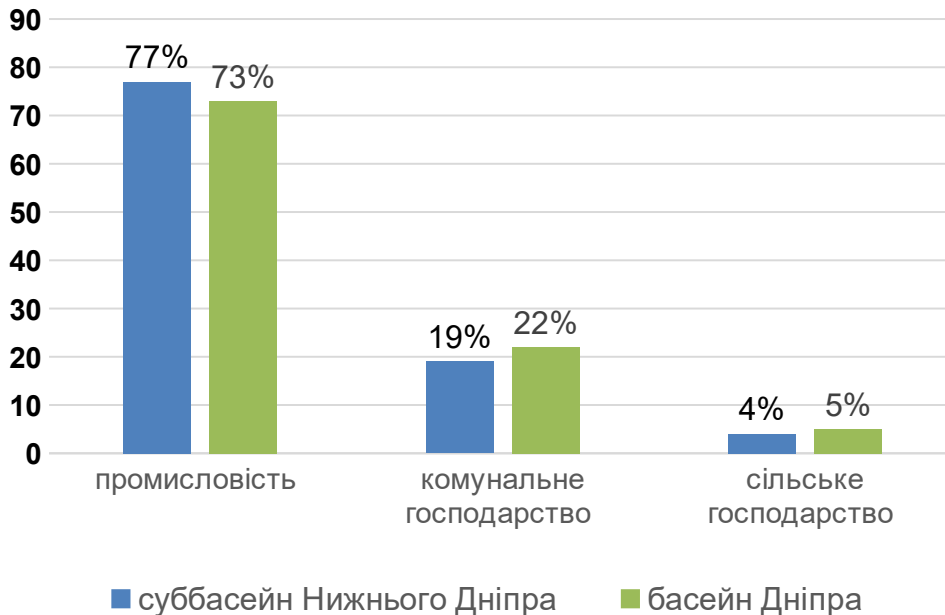
Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

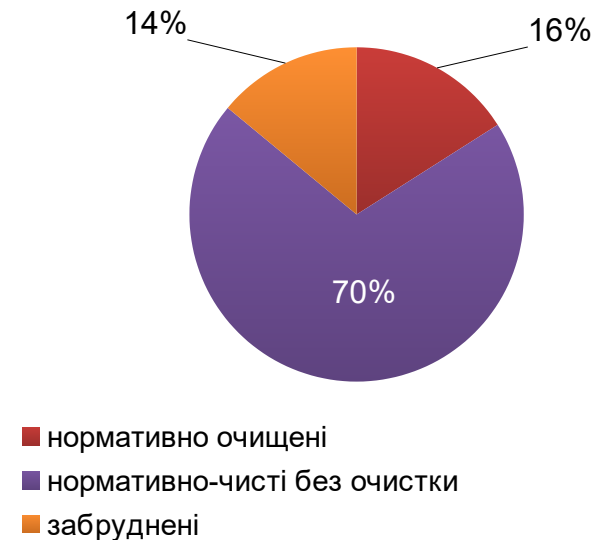
АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ (2019 РІК). СКИД ВОДИ

- **1591 млн. м³** – скид зворотних (стічних) вод, **50%** від загального обсягу скиду по басейну Дніпра.

СТРУКТУРА ВОДОВІДВЕДЕННЯ



СТУПІНЬ ОЧИЩЕННЯ (НИЖНІЙ ДНІПРО)



implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU⁴Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЕКОЛОГІЧНІ ЦІЛІ

ПОВЕРХНЕВІ ВОДИ

до 2030 р.



96 МПВ
(10%)

ПІДЗЕМНІ ВОДИ

до 2030 р.



14 МПзВ
(82%)

Implementing partners



Co-funded by





Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

kmydra_br@ukr.net

European Union for Environment - Water
Resources and Environmental Data



Implementing partners



Co-funded by

